

Att analysera sanningens rörlighet

Objektivitet, politik och fält

GABRIELLA NILSSON är fil.dr i etnologi och arbetar som forskare och lärare vid institutonen för kulturvetenskaper, Lunds universitet. Sedan disputationen 2009 har hon forskat om våld och maskulinitet i en studie av dokusåpan *Hell's Kitchen* samt genomfört en studie av friska, aktiva och välbärgade nyblivna pensionärer bosatta på Österlen i Skåne. För närvarande arbetar Gabriella Nilsson inom ramen för en tvåårig postdoctjänst finansierad av Vårdalinstitutet med en studie av olika vårdgivande yrkesgruppers arbete för att motverka övervikt och fetma hos barn.

Sedan mitten av 1970-talet har de handlingar som i dag samlas under benämningen mäns våld mot kvinnor varit en omdebatterad företeelse i Sverige, liksom i övriga västvärlden. Vilken omfattning har problemet? Hur ska våldet definieras? Var ska förklaringen till mäns våldsutövning sökas? Det här är frågor vars svar präglats av stor oenighet. Tydligt är att det synsätt som kommit att gälla vid en viss tidpunkt, som fått tolkningsföreträde, har haft inverkan på hur samhället hanterat problemet genom den praxis som utformats av professionella grupper och i lagstiftningen, samt i förlängningen påverkat hur våldet förklarats av den enskilde våldsamme mannen och den drabbade kvinnan (Nilsson 2009; jfr även Hearn 1998).

Vid en närmare studie av de här motsättningarna, så som de tagit sig uttryck under perioden 1975 till 2000, framgår att oenigheten varit starkt polariserad mellan vad som kan kallas könspolitiska förklaringsmodeller – där våld problematiserats i termer av kön – och förklaringsmodeller som inte huvudsakligen intresserat sig för sambandet mellan kön och våld. Titeln på min avhandling från 2009, *Könsmakt eller häxjakt?*, anspelar på den här oenigheten mellan dem som betraktar våldet som ett uttryck för mäns makt över kvinnor till följd av sitt kön och dem som menar att det könspolitiska intresset för frågan bidrar till ett okonstruktivt skuldbeläggande och i värsta fall leder till häxjakt på oskyldiga män. Utan att här gå in i detalj på motsättningarnas konkreta innehåll, kan det konstateras att Sanningen om mäns våld mot kvinnor är rörlig, inte bara till följd av nya forskningsresultat utan i allra högsta grad genom mer eller mindre explicit politisk kamp.

Att Sanning förändras är inget revolutionerande på-

stående utan något som uppehållit exempelvis vetenskapshistoriker sedan lång tid tillbaka. Men det innebär vissa utmaningar för den etnolog som vill studera den här föränderligheten i termer av kulturella processer, det vill säga som intresserar sig för hur Sanning *görs* av människor, ett perspektiv som inte sällan saknas. Statsvetaren Maud Eduards påpekar exempelvis att forskare ofta lyckas redogöra för *att* förändring sker men har svårare att visa *hur* den går till (Eduards 2002:119). Jag menar att det är här etnologin, med sitt grundläggande intresse för kulturella mikropraktiker, har en viktig forskningsuppgift.

Med fokus på sanningsskapande som kulturell process öppnas för en insikt om att även Sanningen görs på ett visst sätt beroende på vem som gör det, liksom i vilken historisk och kulturell kontext det sker. Här blir faktorer som maktförhållanden, tillskrivna eller upplevda kategoritillhörigheter, strukturella och institutionella logiker, intertextuella förhållanden och historiska kvarlevor viktiga verktyg för en fördjupad analys. Etnologins bidrag till studiet av diskurser, idéer, föreställningar och kunskap skulle alltså kunna vara att ställa frågor som vem, var, hur och varför, något som var syftet i min avhandling om synen på mäns våld mot kvinnor.¹ Avhandlingens material utgjordes av texter av varierande genrer, såsom avhandlingar, populärvetenskapliga texter, utredningar, debattartiklar, kursmaterial och medieintervjuer. Texterna betraktade jag framför allt som någons verktyg i en mycket konkret kamp om tolkningsföreträde. I den här artikeln kommer jag att argumentera för några teoretiska möjligheter att analysera Sanningens rörlighet som tillämpades i avhandlingen.

OBJEKTIVITET OCH POLITIK

För att studera Sanningens rörlighet i termer av kulturella processer krävs till att börja med en teori som öppnar för ontologiska ställningstaganden om att vårt vetande om världen inte är slutgiltigt utan kontingent. Här fungerar diskursteori i Ernesto Laclaus och Chantal Mouffes tappning som en viktig källa till teoretisk inspiration. Laclau och Mouffe menar att det sätt vi ser på världen som konstruerad av en uppsättning fasta essenser enbart är resultatet av politiska bestämningar och beslut tagna i en obestämbar terräng (se även Torfing 1999). Att en sanning är kontingent framgår enligt Laclau och Mouffe av att den, för att betraktas som sanning, först måste bestämmas såsom Sanningen, vilket sker genom politisk kamp. Det vi uppfattar som objektivitet kan med det här synsättet sägas vara avlagrad makt där spåren av makt har utplånats (Winther Jørgensen & Phillips 1999; Torfing 1999). Särskilt intressant är därför diskursteorins syn på förhållandet mellan objektivitet och politik, där skillnaden enbart ses som en historiskt flytande gräns. Laclau och Mouffe betraktar alla sanningar som politiska så till vida att vi hela tiden konstruerar dem på ett sätt som utesluter andra, och objektivitet enbart som ett resultat av politiska processer och strider som när som helst kan problematiseras i nya stridigheter (Winther Jørgensen & Phillips 1999; Torfing 1999).

Det här förklarar varför olika föreställningar om mäns våld mot kvinnor har uppfattats som antingen objektivt sanna eller politiska beroende på historisk och kulturell kontext. Så långt hjälper oss diskursteorin alltså att beskriva Sanningens rörlighet. Däremot lämnas fortfarande frågetecken kring hur det går till när poli-

tiken så att säga glöms bort och Sanningen konstrueras som objektiv, det vill säga hur rörelsen från politisk till objektiv sker i praktiken. För att ytterligare komma åt det konkreta görandet vill jag fortsätta diskussionen kring diskursteorins beskrivning av hegemoniska processer, vilka mer tydligt knyter Sanningen till makt.

HEGEMONI, DEKONSTRUKTION OCH ANTAGONISM

Vägen från att uppfattas som politiskt till att framstå som objektivt går för Laclau och Mouffe via *hegemonin*; en organisering av samtycke som innebär att maktförhållanden naturaliseras och blir så självklara att de inte kan ifrågasättas och där alternativa världsuppfattningar undertrycks. Omvänt kan vägen från att framstå som objektivt till att uppfattas som politiskt sägas gå via *dekonstruktionen*, som avslöjar inre motsägelser och utvecklade antaganden inom den till synes objektiva sanningen (Winther Jørgensen & Phillips 1999).

I diskursteorin är hegemoni och dekonstruktion alltså två komplementära rörelser som kan hjälpa forskaren att analysera Sanningens rörlighet eftersom det är häremellan som det uppstår konfrontation och därmed förändring. Laclaus och Mouffes begrepp för den öppna konflikten mellan olika synsätt, mellan Sanningen och alternativa sanningar, är *antagonism*. I antagonismen avslöjas det faktum att det objektiva i själva verket är politiskt och kontingent.

I fråga om mäns våld mot kvinnor uppstod tydlig antagonism för första gången under mitten av 1970-talet då kvinnorörelsen bokstavligen politiserade frågan på samma sätt som de politiserat andra

”personliga” frågor såsom rätten till abort, dagis och lika lön (se t.ex. Isacsson 2007; Lindvert 2002; Schmitz 2007). Innan dess var Sanningen om mäns våld mot kvinnor objektiv så till vida att det rådde samförstånd (även inom kvinnorörelsen) kring åsikten att såväl de som utövade våldet som de som drabbades av det var avvikare – alkoholister, psykiskt sjuka, invandrare, kriminella osv. – och att frågan därför rätteligen borde ägas av de vetenskapliga discipliner som uppehöll sig kring mänskliga avvikelser såsom socialmedicin, psykiatri och kriminologi. Kvinno- rörelsens alternativa, könspolitiska förklaringsmodeller kan beskrivas som en dekonstruktion av den här hegemonin. I stället för ett problem för enskilda kvinnor blev mäns våld mot kvinnor en fråga med relevans för hela gruppen kvinnor och ett symptom på mer grundläggande orättvisor i samhället. Återkommande vid olika tidpunkter under perioden 1975–2000 har det könspolitiska perspektivet därefter varit starkt och skapat antagonism.

Men att antagonism uppstår innebär inte att förändring sker per automatik. Antagonismer kan upplösas genom det Laclau och Mouffe beskriver som *hegemoniska interventioner*, det vill säga artikulationer som med kraft återupprättar entydigheten och undertrycker alternativa möjligheter (Winther Jørgensen & Phillips 1999). Det här förklarar varför vissa föreställningar om mäns våld mot kvinnor inte förändras, trots många och långa strider; att kunskapsutvecklingen oftare ter sig cyklisk än kumulativ. På samma sätt som diskursernas kontingens kan avslöjas genom dekonstruktion kan den omvänt undertryckas med makt (Winther Jørgensen & Phillips 1999). Vad som ändå kan konstateras mot bakgrund av det här reso-

nemanget är att för att studera Sanningens rörlighet bör vi rikta blicken mot situationer då det uppstår antagonism och sträva efter att analysera dessa situationers kulturella mikropraktik.

Ett begrepp som Laclau och Mouffe använder för att beskriva den politiska konstruktionen av sanning är *artikulation*. Artikulationer skapar mening genom att sätta ord, begrepp och företeelser i relation till varandra genom ekvivalenskedjor. Det är när en sådan kedja av sammanlänkande betydelse krockar med en annan som antagonism uppstår, vilken alltså vittnar om alltings kontingens och öppnar för förändring (2008). Här erbjuds följaktligen verktyg för hur texters uppbyggnad, och för den delen även hela sociala sammanhang, ska analyseras i termer av betydelsebildningsprocesser; hur handlingar, såväl språkliga som andra, genom konflikter, konventioner och förhandlingar i ett socialt rum fixeras i förhållande till varandra (Winther Jørgensen & Phillips 1999). Men fortfarande saknar jag konkretion kring görandet. För mig som etnolog är steget inte långt till att försöka se Sanningens rörlighet i förhållande till någon form av platslighet och aktiva subjekt. Sanningsskapande kan naturligtvis inte alltid härledas till enskilda individers handlingar och utsagor, men det är min bestämda mening att föreställningar bärs upp av människor. Det politiska görs – det upplevt objektiva politiseras – genom antagonism som uppstår till följd av människors olika artikulationer; av ”handlande subjekt som talar liv” i diskurserna (Törnqvist 2006:33).

En som erbjuder en sådan platslighet på det abstrakt teoretiska planet, men som även genom återkommande empiriska studier fokuserat social kamp och meningsskapande på olika platser, är den för

etnologer välkände sociologen Pierre Bourdieu. Med sitt fältbegrepp fångar han antagonismen i en väv av aktörer. Jag vill här argumentera för det fruktbara i att kombinera Bourdieus teoribildning med Laclaus och Mouffes för att komma ytterligare ett steg närmare målet att studera Sanningens rörlighet som en kulturell process.² Till att börja med behövs en reflektion kring huruvida det över huvud taget är möjligt att förena Laclaus och Mouffes neomarxistiska poststrukturalism med rötterna hos Gramsci och Derrida med Bourdieus sociologiska mikroteori för social makt, eller om deras ontologiska grund på något sätt gör dem oförenliga? Mats Lindqvist varnar för risken till analytisk vindkantring när två perspektiv, som på det grundläggande filosofiska planet är motsägelsefulla, ska kombineras. Även om etnologin av tradition haft en eklektisk öppenhet i fråga om teorianvändning samt att det alltid finns behov av ett visst översättningsarbete när olika teorier ska kombineras, så måste det, menar Lindqvist, finnas ett filosofiskt grundantagande som inte är förhandlingsbart (Lindqvist 2004). Trots att det är stora skillnader mellan Laclaus och Mouffes diskursteori och Bourdieus fältteori så menar jag att en central ontologisk likhet är att de båda är handlingsteorier som inträtter sig för hur makt och mening görs i kamp och konflikt (se Törnqvist 2006). I nästa avsnitt vill jag genom att redogöra för det teoretiska innehållet i Bourdieus fältteori, samtidigt lyfta fram konkreta exempel på hur Sanningen ”rör sig”.

FÄLT OCH VETENSKAPLIGT KAPITAL

Ett fält är hos Bourdieu ett nät, eller en sfär, där en avgränsad grupp människor

tar eller vill ta plats och därför strider om de symboliska eller materiella tillgångar – det kapital – som gäller på just detta fält (Bourdieu 1991; jfr Broady 1991). Det kan handla om tillgång till allt från konkret kapital som pengar, examina eller kontakter, till mer vaga tillgångar som förmågan att föra sig i enlighet med konventionen. Ett fält konstitueras framför allt av att det pågår en kamp, av att styrkeförhållandet mellan dem som har makten, de *dominerande*, och dem som utmanar makten, de *dominerade*, alltid står på spel (Bourdieu 1991). Fällets struktur är därmed ingenting annat än det styrkeförhållande som råder vid ett visst ögonblick. En analytisk ingång till studiet av hur Sanningen görs rörlig är att undersöka vilket kapital som blir giltigt i kampen om mäns våld mot kvinnor.

Vid studiet av Sanningens rörlighet beträffande mäns våld mot kvinnor är det tydligt att det under den studerade perioden gång på gång uppstått fält där kampen har tagit plats.³ Det har handlat om fält i form av stora och omfattande samhällsdebatter som pågått på många olika konkreta arenor samtidigt, till mycket avgränsade fält där arenan kanske bara varit några nummer av en tidskrift. Det här betyder inte attfälten är historielösa eller att de inte är påverkade av samhällsstrukturer och maktordningar bortomfälten. Snarare menar Bourdieu att ett fält är både ett kraftfält som tvingar sig på dem som är engagerade i det och ett slagfält där aktörerna tvingas ta ställning till medel och mål beroende på deras position inom fältets struktur (Bourdieu 1995).

En viktig poäng med fältbegreppet från ett etnologiskt perspektiv är, som jag ser det, att det fokuserar förhållandet mellan de olika aktörer som fältet består av (Bourdieu 1996; Broady 1991). För att förstå

fältet och vad som avgör vilka strategier som tillämpas för att omvandla eller bevara dess dominansstrukturer blir det därför viktigt att belysa, kanske inte så mycket vilka aktörerna *är*, som vilken position de *gör*. I kampen om tolkningsföreträde rörande mäns våld mot kvinnor var en återkommande talarposition forskarens. Det är centralt i materialet att båda sidor i den polariserade debatten kunde använda sig av vetenskap för att argumentera för sitt perspektiv. "Vetenskaplighet" kan alltså sägas ha varit ett gångbart kapital på många, för att inte säga alla, av de fält där man stridit om synen på mäns våld mot kvinnor under den studerade perioden. Både dominerande och dominerad har haft att vinna på att framställa sig som talande från en vetenskaplig position, medan exempelvis positionen som offer eller journalist under vissa perioder tvärtom fått en direkt diskvalificerande funktion. Det här är, som jag tolkar Bourdieu, en central aspekt av fältet. Trots att det råder en kamp om tolkningsföreträde, om vilken sanning som är Sanningen, så finns det en införståddhet kring vilket kapital som ska gälla i kampen, hur en sanning ska se ut. I det här fallet har det således funnits en införståddhet kring att en sanning är en vetenskaplig förklaringsmodell snarare än en erfarenhetsbaserad kunskap sprungen ur en offerroll. De som yttrat sig om mäns våld mot kvinnor har kritiserat den andres vetenskap, men nästan ingen har varit beredd att kritisera Vetenskapen i sig.

Ett tydligt exempel på det är den lättnad som kvinnojoursrörelsen upplevde när den så kallade kvinnojourskunskap som de byggt upp genom decennier av arbete med misshandlade kvinnor äntligen kunde bekräftas av den feministiska våldsforskningen: "Det var befriande när teo-

rierna stämde. Det blev en sorts trygghet i den förutsägbarhet som en teori innebär. Vi kunde sortera och lägga ifrån oss på rätt hylla det som kvinnor berättade” (Roks 1994). Som en konsekvens av den här aspekten av fältets funktion, påpekar Bourdieu att de som deltar i kampen alltså bidrar till dess reproduktion genom att upprätthålla tron på vinstens värde (Bourdieu 1991). Annorlunda uttryckt, genom att kritisera en vetenskaplig Sanning med hjälp av vetenskap, bibehålls vetenskapens ställning som objektiv Sanningsproducent och det kampen rör sig om kommer framför allt att bli en ”ägarfråga”. Vetenskap blir med det här synsättet en politisk genre för att skapa hegemoni.

TAL OCH TYSTNAD

Ytterligare en analytisk ingång till studiet av hur Sanningen görs rörlig, utöver kapitalbegreppet som exemplifierats ovan, är att fokusera hur förhållandet mellan dominerande och dominerad tar sig uttryck i termer av tal och tystnad. Här finns, som jag ser det en viktig beröringspunkt mellan Laclau och Mouffe och Bourdieu. Den rörelse mellan politik och objektivitet som Laclau och Mouffe beskriver med begreppen dekonstruktion respektive hegemoni kan, menar jag, konkretiseras genom att studera tal och tystnad.

Vanligtvis förstås tystnad som den dominerades påtvingade position där talandet, att ges tillträde till talarpositionen, blir ett sätt att ta makten. Det här är ett förhållande som gäller även i synen på mäns våld mot kvinnor. Det är en återkommande aspekt av kampen på ett fält hur de dominerande på olika sätt försöker begränsa utmanarens tillträde till talarutrymmet. Ett mycket konkret exempel

är hur disputationsledaren professor Bengt Jansson vid medicinaren Bo Bergmans disputation bemöter kritiken från en av de feministiska forskarna i auditoriet, Eva Lundgren. Jansson hävdar att Lundgrens invändning att Bergmans studie inte bara är fördomsfull och kvinnofientlig utan har så omfattande brister i den statistiska analysen att den borde underkännas, är mycket intressant men att hon tyvärr måste sluta tala eftersom opponenter ska med flyget (Nilsson 2009:168).

Men en minst lika viktig aspekt är det omvända förhållandet, nämligen att tystnaden är maktens position och talandet utmanarens. Tystnaden är, från den här synvinkeln, så att säga objektiviteten i sin allra mest kompakta form medan politiken är en explicit talad praktik. I själva verket, menar Bourdieu, kan någons behov av att begränsa någon annans talarutrymme, att få utmanaren att tystna, snarare vara ett bevis på en hotad position på fältet. För dem som representerar Sanningen, de dominerande, är det ideala förhållandet att det råder tystnad medan det för de dominerade gäller att, som Bourdieu formulerar det, ”dra de dominerande ut ur tystnaden” (Bourdieu 1991:132 ff).

Först när de dominerande tvingas försvara sig, blir Sanningens position som en sanning av många tänkbara, såsom kontingent (politisk), synlig. När sanningen är ohotad (objektiv) behöver den inte försvaras. Medan det alltså ligger i de dominerandes intresse att bevara tystnaden – att tysta upprorsmakare utan att själva gå i svaromål – eftersträvar de dominerade det motsatta; de bryter tystnaden genom att säga sin mening för att tvinga fram ett försvar (Bourdieu 1991). Försvarstalet kan från det här perspektivet förstås som en form av hegemonisk intervention (jfr Laclau & Mouffe 2008).

Professorn i samhällsplanering och humanistisk handlingsteori José Luis Ramírez formulerar det här förhållandet träffande. Han skriver att "när det avvikande ordet trots allt låter sig synas eller höras, i pressen eller i talarstolen, är det väsentliga i maktens taktik att undvika misstaget att ge sig in i polemik, ty den kloke fursten vet mycket väl att det uttryckliga förnekandet av tecknet inte utplånar det, utan bidrar till att mångfaldiga det och hålla det vid liv" (Ramírez 1995:16). Disputationsledarens agerande i exemplet ovan kan, mot bakgrund av det här, förstås som en klok furste i det att han lyckades tysta motståndet samtidigt som han berömde det. Icke desto mindre innebär hans behov av att överhuvudtaget agera gentemot Eva Lundgrens kritik, att den dominerande positionen på fältet i någon mening upplevdes vara hotad.

Förhållandet mellan tal och tystnad kan sammanfattas som att ju mindre motstånd som krävs för att upprätthålla styrkeförhållandet på fältet, desto säkrare är makten. Hur kritik bemöts hänger helt enkelt samman med hur styrkeförhållandet på ett fält ser ut. Bourdieu beskriver två strategier för att försvara ett fälts autonomi från hot utifrån; att antingen sitta kvar på sin position och därifrån försöka återupprätta den demarkationslinje som hotar att upplösas av utmanarnas intrång med hjälp av de verktyg och det kapital som finns tillgängliga inom fältet, eller att lämna fältet för att med alla tänkbara medel och på andra arenor försvara den dominerande positionen (Bourdieu 2000: 108). Som vi sett i avsnittet ovan är vetenskaplighet ett kapital som en dominerande kan anföra för att försvara Sanningen mot kritik från exempelvis "offer" eller "journalister" utan att lämna det egna fältets trygghet, medan den dominerande aktör

som exempelvis besvarar en debattartikel tvärtom lämnat tryggheten och kämpar för sin Sanning på en främmande arena.

I avhandlingsmaterialet har jag noterat hur försvaret av Sanningen inte sällan tagit sig uttryck i form av en stegrande skala av allt mer aktivitetskrävande motstånd, från mer implicita praktiker såsom förebyggande, döljande och förtigande via avfärdande och bagatelliserande praktiker till de mer explicit nertystande, undertryckande, förtalande, diskvalificerande, utestängande, undanröjande och avhysande försvarsstrategierna. Att identifiera och analysera de här olika stegen i kampen om tolkningsföreträde, blir ett sätt att beskriva Sanningens rörlighet som en kulturell process.

ETNOLOGINS BIDRAG

Syftet med den här artikeln har varit att beskriva hur Sanningens rörlighet, från ett etnologiskt perspektiv, kan studeras i termer av kulturella processer. Jag har velat framhålla att etnologer som inte bara söker svar på frågan *vad* som är Sanning vid en viss tid, kan fördjupa analysen genom att, med frågeord som *vem*, *var*, *hur* och *varför*, undersöka hur Sanningen *görs*. I studiet av Sanningen om mäns våld mot kvinnor under perioden 1975–2000 blev en effekt av den här utgångspunkten en analys av aktörer och deras görande av olika positioner. Ur texterna klev advokater, brottsoffer, byrådirektörer, feminister, hovrättsråd, journalister, kriminologer, kvinnojourskvinnor, medicinare, socialpsykologer, psykiatrer, och riksdagsledamöter fram. Det blev även en analys av konkreta platser eller arenor där årsmöten, manifestationer, artikelsierier, disputationsakter och utredningsförfaranden ge-

nomfördes, liksom av praktiker som retoriska poängar, frammanandet av vetenskaplighet och utnyttjandet av medielogiker. Genom att, som argumenterats för i den här artikeln, kombinera Laclaus och Mouffes diskursteori med Bourdieus mikroteori för social makt, har sanningsskapandets kulturella dimension kunnat analyseras. Min avsikt har i artikeln varit att genom att beskriva det här teoretiska perspektivet, konkretisera etnologins bidrag till, och självklara plats inom den vetenskapshistoriska forskningen om idéer, föreställningar, kunskap och Sanning.

Noter

- ¹ Härmed inte sagt att detta inte redan gjorts och görs av etnologer. Ett exempel som inspirerat mig är Malin Ideland i sin avhandling *Dagens gennyheter. Hur massmedier berättar om genetik och genteknik* (2002). Min avsikt är enbart att påminna om etnologins möjligheter i den här riktningen.
- ² Något som talar för behovet av att kombinera dessa båda teorikomplex är att diskursteorin ofta beskrivs sakna konkreta analysverktyg (Winther Jørgensen och Phillips 2000:31). Sociologen Klas Gustavsson anser, i sin inledning till den svenska utgåvan av Laclaus och Mouffes klassiker *Hegemonin och den socialistiska strategin* (2008 [1985]), att det är märkligt att deras teoretiska arbete över huvud taget betraktas som en metod eftersom boken innehåller så lite resonemang om metodologiska frågor. Fältteori är däremot ett verktyg som, enligt Bourdieus främste uttolkare i Sverige, Donald Broady, får sin mening först när den används (Broady 1991:267).
- ³ Observera att jag här inte menar att fälten i sig är en plats. Bourdieu är noga med att påpeka att fälten inte tar plats oberoende av aktörerna, fälten är aktörerna.

REFERENSER

Bolin, Elsa, 1989. "Kvinnojourernas roll och samhällets ansvar", i *JÄMFO rapport* nr 14 1989. Stockholm: JÄMFO.

- Bourdieu, Pierre, 1991. *Kultur och kritik: Anföranden av Pierre Bourdieu*. Göteborg: Daidalos.
- Bourdieu, Pierre, 1995. *Praktiskt förnuft: Bidrag till en handlings teori*. Göteborg: Daidalos.
- Bourdieu, Pierre, 1996. *Homo Academicus*. Stockholm/Stehag: Brutus Östlings Bokförlag Symposium.
- Bourdieu, Pierre, 2000. *Om televisionen*. Stockholm/Stehag: Brutus Östlings Bokförlag Symposium.
- Broady, Donald, 1991. *Sociologi och epistemologi: Om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*. Stockholm: HLS Förlag.
- Eduards, Maud, 2002. *Förbjuden handling: Om kvinnors organisering och feministisk teori*. Malmö: Liber.
- Gustavsson, Klas, 2008. "Inledning", i Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal, *Hegemonin och den socialistiska strategin*. Göteborg: Glänta.
- Hearn, Jeff 1998. *The Violences of Men. How Men Talk About and How Agencies Respond to Men's Violence to Women*. London: Sage.
- Ideland, Malin, 2002. *Dagens gennyheter: Hur massmedier berättar om genetik och genteknik*. Lund: Nordic Academic Press.
- Isaksson, Emma, 2007. *Kvinnokamp: Synen på underordning och motstånd i den nya kvinnorörelsen*. Stockholm: Atlas.
- Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal, 2008. *Hegemonin och den socialistiska strategin*. Göteborg: Glänta.
- Lindqvist, Mats, 2004. "Diskursteori och etnologi: Tankar kring en diskursanalytisk avhandling", i *RIG – Kulturhistorisk tidskrift*, vol. 87, nr 1, 2004.
- Lindvert, Jessica, 2002. *Feminism som politik: Sverige och Australien 1960–1990*. Umeå: Boréa.
- Nilsson, Gabriella, 2009. *Könsmakt eller häxjakt? Antagonistiska föreställningar om mäns våld mot kvinnor*. Institutionen för kulturvetenskaper, Lunds universitet.
- Ramírez, José Luis, 1995 (1989). *Två kiasmer av tystnad och ironi: Två spanska föreläsningar med svensk översättning*. Stockholm: Nordiska institutet för samhällsplanering.
- Roks, 1994. *Riksorganisationen för kvinnojourer i Sverige: 1984–1994*. Stockholm: Roks.
- Schmitz, Eva, 2007. *Systerskap som politisk handling: Kvinnors organisering i Sverige 1968 till 1982*. Lund: Sociologiska institutionen, Lunds universitet.
- Torfin, Jacob, 1999. *New Theories of Discourse: Laclau, Mouffe and Žižek*. Oxford: Blackwell.

- Törnqvist, Maria, 2006. *Könspolitik på gränsen: Debatterna om varannan damernas och Thamprofessurerna*. Lund: Arkiv.
- Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

SUMMARY

*Analyzing the Changeability of Facts
Objectivity, Politics and Fields
(Att analysera sanningens rörlighet
Objektivitet, politik och fält)*

This article argues that Ethnology has an important research task in studying the changeability of Facts in terms of cultural processes, specifically to

pose the questions who, where, how and why in relation to a certain area of knowledge. A fruitful way to do so, the author maintains, would be an analytical approach, combining discourse theory and sociological concepts with inspiration from Laclau and Mouffe, as well as Bourdieu. By exemplifying the theoretical discussion with empirical results from the Thesis *Gender power or witch hunt? Antagonistic conceptions about men's violence against women* (2009) is highlighted various analytical tools to study the changeability of Truth.

Keywords: discourse theory, Bourdieu, objectivity, politics, antagonism, cultural processes.

Gabriella Nilsson, PhD, Department of Arts and Cultural Sciences, Division of Ethnology, Lund University, Lund, Sweden.